

Mal for sensorveiledning

Emnekode	PSY2014/PSYPRO4314
Emnenavn	Sosialpsykologi II
Emneansvarlig/oppgavegiver	Jon Harald Tangen
Kvalitetssikret av	Mons Bendixen
Semester, år	Høst 2023
Vurderingsform, lengde	Skoleeksamen, 4 timer
Tillatte hjelpemidler	Ingen

<p>Emnets læringsutbyttebeskrivelser angitt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. (Henvi­sing med lenke til emnesiden på NTNUs nettsider er tilstrekkelig)</p>	<p>Kunnskaper:</p> <p>Studenten har dybdekunnskap om sosialpsykologi med vektlegging av valgte sentrale tema fra sosial påvirkning, sosial adferd, gruppeprosesser og språklig kommunikasjon.</p> <p>Studenten har inngående kunnskap om valgte tema som omfatter blant annet dannelse og endring av holdninger, sosiale slutninger, beslutninger og valg, sosial ekskludering, miljøatferd og bedømmelse av risiko, og språk som et sosialt verktøy.</p> <p>Studenten har bred kunnskap om hvordan sosialpsykologiske prosesser kan variere innad og på tvers av samfunn og kulturer.</p> <p>Ferdigheter:</p> <p>Studenten kan analysere og anvende sentral teori og empiri innen fagområdet og selvstendig reflektere over adferd hos individer og grupper og adferdens underliggende opprinnelse.</p> <p>Generell kompetanse:</p> <p>Studenten kan reflektere kritisk over hvordan mennesker tenker og fungerer som sosiale individer, både i grupper og i samfunnet for øvrig. Studenten kan kritisk vurdere sosialpsykologisk forskning og kommunisere om faglige problemstillinger innenfor sosialpsykologi.</p>
<p>Pensum</p>	<p>Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. <i>Organizational Behavior and Human Decision Processes</i>, 50, 179 – 211.</p> <p>Bahl, N. K. H., Nafstad, H. E., Blakar, R. M., Landheim, A. S., & Brodahl, M. (2019). Multiple senses of community and recovery processes. A pilot study for a national evaluation of the experiences of persons with substance use problems receiving help and services from Norwegian municipalities. <i>Journal of community psychology</i>, 47, 1399-1418.</p>

- Berry, J.W., Shinney, J.S., Sam, D.L., & Vedder, P. (2006). Immigrant youth: Acculturation, identity and adaptation. *Applied Psychology*, 55, 303 – 332
- Bierwiazzonek, K., & Kunst, J.R. (2021). Revisiting the integration hypothesis: Correlational and longitudinal meta-analyses demonstrate the limited role of acculturation for crosscultural adaptation. *Psychological Science*, 32, 1476 – 1493.
- Böhm, G., & Tanner, C. (2013). Environmental risk perception. In L. Steg, A. E. van den Berg, & J. I. M. de Groot (Eds.), *Environmental psychology: An introduction* (pp. 15–25). BPS Blackwell.
- Bostrom, A., Böhm, G., & O’Connor, R. E. (2018). Communicating risks: Principles and challenges. In *Psychological Perspectives on risk and risk analysis* (pp. 251-277). Springer, Cham.
- Brodsky, A. E., Loomis, C., & Marx, C.,M. (2002). Expanding the conceptualization of PSOC. In A.T. Fisher, C. C. Sonn, & B.J. Bishop (Eds.), *Psychological sense of community. Research, applications, and implications* (pp. 319–336). New York: Springer.
- Cialdini, R. B., & Goldstein, N. J. (2004). Social influence: Compliance and conformity. *Annual Review of Psychology*, 55, 591-621.
- English, T., Lee, I. A., John, O. P., & Gross, J. J. (2017). Emotion regulation strategy selection in daily life: The role of social context and goals. *Motivation and Emotion*, 41(2), 230–242.
- Gabriel, U., & Gygax, P. (2016). Gender and Linguistic Sexism. In H. Giles & A. Maass (Eds), *Advances in and Prospects for Intergroup Communication*. New York, NY: Peter Lang.
- Gabriel, U., Gygax, P. M., & Kuhn, E. A. (2018). Neutralising linguistic sexism: Promising but cumbersome? *Group Processes & Intergroup Relations*, 21(5), 844–858.
- Gelfand, M.J., Raver, J.R., Nishii, L et al., (2011). Differences between tight and loose cultures. A 33- nation study. *Science*, 27, 1100 – 1104.
- Gilovich, T., Griffin, D., & Kahneman, D. (Eds.). (2002). *Heuristics and biases: The psychology of intuitive judgement*. Cambridge: Cambridge University Press. Introduction - Heuristics and biases: Then and now (pp. 1-18).

- Grunau, K., Bieselt, H. E., Gul, P., & Kupfer, T. R. (2022). Unwanted celibacy is associated with misogynistic attitudes even after controlling for personality. *Personality and Individual Differences*, 199, 111860.
- Hackman, J.R., & Katz, N. (2010). Group behavior and performance. In Susan T. Fiske, Daniel T. Gilbert, & Gardner Lindzey (Eds.), *The Handbook of Social Psychology* (5th edition, Vol. 2, pp. 1208- 1251). Hoboken, N.J.: Wiley.
- Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The Paranoid Optimist: An Integrative Evolutionary Model of Cognitive Biases. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 47-66.
- Henrich, J., Heine, S.J., & Norenzayan, A. (2010). Most people are not WEIRD. *Nature*, 466, 29. Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., & Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: A metaanalytic review. *PLoS Medicine*, 7(7), 1-20.
- Klein, S. A., Nockur, L., & Reese, G. (2022). Prosociality from the perspective of environmental psychology. *Current Opinion in Psychology*, 44, 182-187. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2021.09.001> Li, Y. J.,
- Cohen, A. B., Weeden, J., & Kenrick, D. T. (2010). Mating competitors increase religious beliefs. *Journal of Experimental Social Psychology*, 46(2), 428-431.
- Luberti, F. R., Blake, K. R., & Brooks, R. C. (2022). Changes in Positive Affect Due to Popularity in an Experimental Dating Context Influence Some of Men's, but Not Women's, Socio-Political Attitudes. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, 8(2), 202-237.
- Roberton, T., Daffern, M., & Bucks, R. S. (2012). Emotion regulation and aggression. *Aggression and violent behavior*, 17(1), 72-82.
- Ruggieri, S., Bendixen, M., Gabriel, U., & Alsaker, F. (2013). Do victimization experiences accentuate reactions to ostracism? An experiment using cyberball. *International Journal of Developmental Sciences*, 7(1), 25-32. doi:10.3233/DEV-1312114.
- Stern, P. C., Abel, T., Guagnano, G. A., & Kalof, L. (1999). A value-belief-norm theory of support for social movements: The case of environmentalism. *Research in Human Ecology*, 6, 81– 97.
- Sundie, J. M., Cialdini, R. B., Griskevicius, V., & Kenrick, D. T. (2006). Evolutionary social influence. In M. Schaller, J. A. Simpson, & D. T. Kenrick

	<p>(Eds.), Evolution and social psychology (pp. 289-316). New York: Psychology Press.</p> <p>Williams, K. D. (2007). Ostracism. Annual Review of Psychology, 58, 425-452.</p> <p>Van Lange, P. A. M., Joireman, J., Parks, C. D., & Van Dijk, E. (2013). The psychology of social dilemmas: A review. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 120, 125-141.</p> <p>Williams K. D. (2007). Ostracism. Annual review of psychology, 58, 425–452. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.58.110405.085641</p>
Eventuelle formelle krav til besvarelsen	Essay i generell APA-stil, men ingen krav til kildehenvisning på skoleeksamen grunnet ingen tillatte hjelpemidler.
Hvordan de ulike oppgavene i eksamenssettet er vektlagt	Eksamen vektlegges ca. 60/40, med kortsvarsoppgaver utgjørende ca. 60% av karakteren, men en helhetsvurdering skal benyttes. Kandidaten stryker ikke nødvendigvis dersom en oppgave er ubesvart.

Sensurveiledning:

Del A:

Hva er holdninger? Gjør rede for Theory of Planned Behaviour og dens komponenter.

Kandidaten forventes å definere holdninger som en evaluering av et objekt, bestående av en affektiv komponent, en atferdsmessig komponent og en kognitiv komponent.

Holdninger er en sentral komponent i ToPB, sammen med Subjektive Normer og Oppfattet Atferdskontroll. Intensjon og Atferd er også sentrale komponenter. Det forventes at kandidaten gir en noe grundig forklaring av hver av disse 5 komponentene, og en A-besvarelse bør gi relevante eksempler for hver komponent.

I kontekst av ToPB kan holdninger også defineres som graden av hvorvidt en person har en positiv eller negativ evaluering av en gitt atferd eller et gitt objekt. Subjektive normer kan defineres som det oppfattede sosiale presset eller sosial vurdering av en gitt atferd blant signifikante andre. Oppfattet atferdskontroll kan defineres som hvorvidt det oppleves enkelt eller vanskelig å gjennomføre en atferd. Intensjon kan defineres som motivasjonelle faktorer som påvirker en atferd, mao., hvor langt folk er villige til å prøve og hvor mye innsats de planlegger å utøve for å kunne gjennomføre en gitt atferd. Atferd kan defineres som selve utøvelsen av atferden.

Relevant litteratur:

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50, 179 – 211.

Hva er Error Management Theory og hvordan kan den anvendes for å forklare kjønnsforskjeller i romantisk og seksuell tilnærming?

Kandidatene forventes først å definere feilhåndteringsteorien (EMT). EMT foreslår at retningen på en skjevhet i sosial vurdering er knyttet til hvor kostbare forskjellige typer feil er. Når kostnadene ved falske negativer er større, predikerer feilhåndteringsteorien en skjevhet mot falske positive; når kostnadene ved falske positive er større, predikerer feilhåndteringsteorien en skjevhet mot falske negativer.

I kontekst av kjønnsforskjeller i romantisk og seksuell tilnærming, er menns vurderinger av kvinners seksuelle interesse et eksempel på en skjevhet mot falske positive. EMT predikerer en skjevhet hos menn til å overvurdere en kvinnes seksuelle interesse for å redusere sannsynligheten for en tapt mulighet for seksuell interaksjon; dette har ført til at menn i større grad overtolker kvinners seksuelle interesse. Den samme forutsigelsen gjelder ikke for kvinners oppfatninger fordi kvinner må i større grad investere i avkom, og fordi reproduktive muligheter pleier å være lettere for kvinner å oppnå.

Et eksempel på en skjevhet mot falske negativer er i kvinners vurderinger av menns interesse for forpliktelse. Kvinner må investere mer i sine avkom, og tenderer derfor mot å være veldig forsiktige med å velge partnere og videre samtykke til sex. En egenskap kvinner foretrekker hos partnere er investering: en manns evne og vilje til å investere tid og ressurser i en kvinne og hennes eventuelle avkom. Kvinner må imidlertid forsøke å forutsi en manns tendens til å investere ut fra hans atferd, og derfor vil deres vurderinger være utsatt for en viss grad av feil. Også her er det en asymmetri i kostnadene ved feil i vurdering. Å anta at en mann vil forplikte seg og investere når han faktisk ikke vil (falsk positiv) kan føre til at kvinnen samtykker til sex og deretter blir forlatt. EMT predikerer derfor at kvinner vil være mer skeptiske til menns forpliktelse, spesielt i de tidlige stadiene av en relasjon.

Relevant litteratur:

Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The paranoid optimist: An integrative evolutionary model of cognitive biases. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 47-66.

Beskriv kort hvordan pardanningsmuligheter (eng: mating opportunities) og kontekstualiseringssignaler (eng: context cues) kan påvirke sosiopolitiske og religiøse holdninger

Det forventes at kandidaten kan grundig redegjøre hvordan samsillet mellom partnerverdi (egenrapportert og vurdert av andre), kjønnsratio i økologisk kontekster, og kjønn kan ha innflytelse på disse holdningsområdene. Kandidaten står fritt til å knytte besvarelsen sin opp mot sin besvarelse i oppgaven om EMT, dersom dette lar seg gjøre på en god måte, og kandidaten skal i så tilfelle belønnes for refleksjonen. Dette er imidlertid ikke påkrevd for å oppnå god karakter.

Individens partnerverdivurderinger (både selvrapportert og av andre) antas å påvirke holdninger og atferd knyttet til bl.a. grad av religiøsitet, prososial atferd og kjønnsholdninger. Flere studier tyder på at spesielt menn er mer sårbare for denne koblingen, mens det for kvinner er mer komplekst og underutforsket. Lav-partnerverdi-menn tenderer dermed mot å strategisk endre sine holdninger for å promotere sine reproduktive interesser. Denne strategien ser ikke ut til å være like gjeldende hos høy-partnerverdi-individer (kvinner og menn). Kvinners holdninger antas å være mer robuste overfor dating-popularitet.

Religiøse holdninger kan også påvirkes av hvor attraktive andre vurderes. Li et al. (2011) eksponerte deltagere for 6 profiler av attraktive likekjønnede mennesker, og fant at når kvinner så andre attraktive kvinner, økte den selvrapporterte graden av religiøsitet. Likeledes rapporterte også menn at religiøsitet økte når de så andre attraktive menn. Dette kan indikere at (grad av) religiøsitet kan være en strategi for interseksuell konkurranse. Det trekkes opp om studentene nevner at eksperimentene i studiet ikke ser på kjønnsratio i disse kontekstene, men kun attraktivitet.

I samfunn hvor kjønnsfordelingen er en høyere menn:kvinn-ratio, kan dette føre til større grad av uønsket sølibati hos menn, som videre øker sannsynligheten for større misogynistiske holdninger hos menn. I en studie av Grunau et al. (2022) ble det funnet at slike holdninger var positivt assosiert med uønsket mangel på intim nærhet, selv i menn som ikke identifiserer seg som Incels. Studenter som evner å reflektere over hvordan slike endringer i holdninger og atferd kan være adaptive tilpasninger skal belønnes.

Relevant litteratur:

Li, Y. J., Cohen, A. B., Weeden, J., & Kenrick, D. T. (2010). Mating competitors increase religious beliefs. *Journal of Experimental Social Psychology*, 46(2), 428-431.

Luberti, F. R., Blake, K. R., & Brooks, R. C. (2022). Changes in Positive Affect Due to Popularity in an Experimental Dating Context Influence Some of Men's, but Not Women's, SocioPolitical Attitudes. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, 8(2), 202-237.

Grunau, K., Bieselt, H. E., Gul, P., & Kupfer, T. R. (2022). Unwanted celibacy is associated with misogynistic attitudes even after controlling for personality. *Personality and Individual Differences*, 199, 111860.

Del B:

Gjør rede for ulike måter å studere sosial ekskludering. Diskuter mulige utfall av å bli ekskludert med hensyn til (1) hvilke grunnleggende behov som blir truet, (2) deltagernes karakteristikk, (3) bruk av paradigme, og (4) temporalitet i responser (umiddelbar vs. langsiktig).

Studenten forventes å gi en kort beskrivelse av ostrakisme/sosial ekskludering (det å bli ignorert, ekskludert og/eller avvist). Sosial ekskludering utgjør en trussel mot individet, og automatisk detektering av tegn på sosial ekskludering og reaksjoner i form av smerte og ubehag er antatt å være adaptive (m.a.o., det antas at dette har ført til høyere sannsynlighet for overlevelse hos mennesker og andre sosiale dyr). Reaksjoner på sosial ekskludering har blitt studert ved bruk av ulike eksperimentelle paradigmer:

1. "Ball tossing" (Williams, 1997) og "Cyberball" (Williams et al., 2000)
2. "Future alone" (Baumeister et al., 2002)
3. "Unpopular peers" (Twenge et al., 2001) og "Get acquainted" (Nezlek et al., 1997)
4. Andre mindre ofte brukte... (hypotetiske avvisningssituasjoner, scenarier, chatterom, ansikt-til-ansikt-samtaler, rollespill, virtual reality, gaming, osv.)

Konsekvenser ved sosial ekskludering kan deles inn i (1) umiddelbare (refleksive), (2) reflektive, og (3) langtid (sistnevnte ved kronisk ostrakisme). Korte ostrakismepisoder i ball tossing/cyberball-eksperimentene viste økt blodtrykk og aktivering i dACC i hjernen (assosiert med aktivering etter fysisk smerte, Eisenberger et al., 2003). Videre har disse studiene målt selvrappporterte humørendringer (før og etter inklusjon/eksklusjon), og trusler mot fire fundamentale behov som tilhørighet, selvfølelse, følelse av kontroll, og meningsfull eksistens etter ekskludering. Effektene av å bli utstøtt er generelt sterke for behovstrusler og moderate for humør (noen studier rapporterer følelser av "nummenhet" i stedet for senket humør).

I "future alone"-eksperimenter får studenter tilbakemelding om en personlighetstest som er korrekt med hensyn til introvert/ekstrovert, men falsk tilbakemelding om mulige livsutfall. I «unpopular peer»-eksperimenter får studentene også falsk tilbakemelding etter en innledende gruppediskusjon. I begge disse paradigmene, selvrappporterer deltakerne og blir observert etter evalueringen. Noen studier måler prososial/atferdshjelp, mens andre måler aggressiv atferd (for

eksempel å gi smertefulle støt eller negative vurderinger av en akademisk tekst i en urelatert oppgave). I «unpopular peer»-eksperimentene og «ball tossing» kan studentene få muligheten til å bli med i den samme diskusjonsgruppen eller velge en annen.

Atferdsmessige konsekvenser synes å deles inn i to generelle kategorier: forsøk på å styrke relasjonelle behov (tilhørighet, selvfølelse, delt forståelse og tillit), som generelt fører til prososiale tanker og atferd, eller forsøk på å styrke behov for kontroll og anerkjennelse som kan håndteres mest effektivt gjennom antisosiale tanker og atferd. Forskjellige paradigmer ser ut til å true forskjellige behov og produsere derfor delvis forskjellige reaksjoner (fight, flight or freeze). En bra besvarelse diskuterer disse effektene.

Når det gjelder karakteristikk hos deltakerne:

Det finnes kjønnsforskjeller, spesielt i den refleksive fasen av «ball tossing» (jenter er mer villige til å tend-and-befriend enn gutter ifølge Williams & Sommer, 1997). Men i de fleste eksperimentelle paradigmer er det få, om noen, kjønnsforskjeller. Fight-responser er mer sannsynlig for personer med høy avvisningssensitivitet (Downey et al., 2004). Sosialt engstelige mennesker tar lengre tid å komme seg etter cyber-ostraksime (Zadro et al., 2006). Det er også funnet at i nære forhold øker partnere med lav selvtilit som opplever utstøtelse, sine ikke-vennlige attribusjoner hos partneren, noe som igjen fører til å holde mer avstand (Murray et al., 2002), og gjengjelder med taushet/silent treatment (Sommer et al., 2001).

Accentuation-studien utført av Ruggieri et al. (2013) av sveitsiske elever ved videregående skoler så på effekten av å bli eksperimentelt utelukket i et ballkastespill. To grupper av elever ble sammenlignet: (1) de med tidligere erfaring med mobbing og (2) elever som ikke har vært involvert i mobbing. Resultatene viste at de mobbede elevenes refleksive rapporter om tap av meningsfull eksistens var sterkere etter sosial utestengelse. Ingen av de andre behovene (tilhørighet, kontroll eller selvfølelse) var mer truet for denne gruppen.

Studenter som deltok i de ovennevnte eksperimentene ble grundig debriefet.

Mulige langsiktige konsekvenser av ekte og kronisk ostraksime, slik som mangel på sosiale relasjoner/kontakter og sosial integrasjon, har blitt studert i en stor longitudinell metaanalyse av britiske pasienter (Holt-Lundstad et al., 2010). I denne studien ble mer enn 300 000 pasienter over 148 studier fulgt etter behandling på sykehus for kreft, hjerte- og karsykdommer, og mer.

Ifølge forfatterne gir sosiale relasjoner: (1) En buffer mot stress. Ressurser som fremmer adaptiv atferd eller nevroendokrine responser på akutte eller kroniske stressfaktorer (for eksempel sykdom, livshendelser, livsoverganger). Begrepet "sosial støtte" refererer til reell eller oppfattet tilgjengelighet av sosiale ressurser, og (2) direkte oppmuntring eller indirekte

modellering av helseatferd. Å være en del av et sosialt nettverk -> konformitet av sosiale normer relevante for helse og egenomsorg, samt meningsfulle roller og selvfølelse.

Målinger av sosiale relasjoner inkluderer: (1) funksjonelle (for eksempel selvrapportert emosjonell, informasjonsstøtte, opplevelse av tilgjengelighet av støtte, følelser av isolasjon), (2) strukturelle (for eksempel sivilstatus, å bo alene, nettverkstetthet og størrelse, antall sosiale kontakter, sosial integrasjon) eller (3) kombinerte (multifasetterte målinger).

I løpet av oppfølgingsperioden (3 måneder - 58 år) økte sannsynligheten for død betydelig for de pasientene som manglet funksjonell og/eller strukturell sosial støtte. For komplekse målinger var effekten av mangel på sosiale relasjoner sammenlignbar med å røyke daglig, og større enn effekten av mangel på fysisk aktivitet og å være overvektig.

Om mulige mekanismer: Flere studier indikerer at sosial støtte er koblet til bedre immunfunksjon og immunmedierte inflammatoriske prosesser.

Relevant litteratur:

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., & Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: A metaanalytic review. *PLoS Medicine*, 7(7), 1-20.

Ruggieri, S., Bendixen, M., Gabriel, U., & Alsaker, F. (2013). Do victimization experiences accentuate reactions to ostracism? An experiment using cyberball. *International Journal of Developmental Sciences*, 7(1), 25-32. doi:10.3233/DEV-1312114.

Williams K. D. (2007). Ostracism. *Annual review of psychology*, 58, 425-452. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.58.110405.085641>

Karakterskala som er benyttet

Bokstavkarakter: <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Karakterskalaen>